

YTTRANDE

2020-01-23

Ärendenr:

NV-09134-18

Mark- och miljööverdomstolen
svea.avd6@dom.se

Komplettering av tidigare yttrande i mål nr M 102-19, angående tillstånd till verksamhet vid anläggning i Domsjö samt dispens från begränsningsvärden enligt 1 kap 16 § industriutsläppsförordningen

Mark- och miljööverdomstolen har till Naturvårdsverket översänt underrättelse, aktbilaga 53, och för kännedom bifogat bolagets senaste inlagor i målet, aktbilaga 51–52. Efter att ha tagit del av dessa handlingar vill Naturvårdsverket framföra följande.

1. Inställning m.m.

Naturvårdsverket vidhåller sitt överklagande och framförda yrkanden vad gäller energihushållning.

Vad gäller bolagets överklagande justerar Naturvårdsverket sin inställning enligt följande. Naturvårdsverket har inget att erinra mot att bolaget beviljas dispens för utsläpp av stoft från sulfutlupannorna.

Naturvårdsverket vidhåller sin tidigare inställning avseende att dispensen bör gälla till och med den 30 juni 2021 och förenas med begränsningsvärden om 120 mg/Nm³ tg för sulfutlupanna 8 och 70 mg/Nm³ tg för sulfutlupanna 9, räknat vid 5 % syre och som årsmedelvärden.

2. Kommentarer till bolagets inlagor aktbilaga 51 och 52

2.1. Underlag i BREF-dokument

Naturvårdsverket har i sitt yttrande 2019-12-20 anfört att det inte i BREF-dokumentet¹ framgår vilken process som referensbruket för produktion av sulfitmassa har, och att det därför från detta dokument inte går att dra slutsatsen att BAT-AEL för stoft från lutpannor inte skulle vara tillämpligt vid bruk som använder natrium som motjon. Bolaget har nu refererat till en tabell 4.1 i BREF-dokumentet där det finns noterat att natrium (Na^+) förekommer som bas vid tillverkning av dissolvingmassa. Naturvårdsverket konstaterar att det är en korrekt upplysning, men att påpekandet saknar betydelse i sammanhanget.

Produktion av sulfitmassa beskrivs i BREF-dokumentets kap. 4. I kap 4.1 (sid 370) ges i tabell 4.1 en översikt av de olika processer som förekommer vid sulfitmässabruk i Europa. Av denna framgår att det tillverkas dissolvingmassa vid tre bruk, varav ett i Sverige. Det kan också utläsas att vid något av dessa bruk används natrium som bas.

Utsläpp till luft från produktion av sulfitmassa behandlas i BREF-dokumentets kapitel 4.2.2.5. Utsläpp av stoft från sulfitulutpannor redovisas i text på sid. 412–413 och i figur 4.34. I figuren återfinns utsläppshalter från 31 sulfitmässabruk. Två av bruket är särskilt markerade som ammoniumbaserade bruk och har de högsta halterna, 60 respektive ca 105 mg/Nm³ (syrehalt ej angiven). För övriga bruk framgår inte vilken process som tillämpas. Redovisade halter ligger, uppskattat ur figuren, mellan 1 och 50 mg/Nm³. Med detta som underlag har sedan BAT-AEL fastställts till 5–20 mg/Nm³ tg, vid 5 % syre². Ett särskilt undantag har dock angetts innebärande att för sulfitmässabruk med ammoniumbas gäller inte BAT-AEL för stoft.³

Vare sig i texten i kapitel 4.2.2.5, eller någon annanstans i kapitel 4, framgår att stoftutsläppen från bruk som använder natrium som bas skulle ha högre utsläpp än t.ex. magnesiumbaserade bruk. Med hänvisning till Domsjö Fabriker's nu framlagda påpekande, att även natriumbaserade bruk för tillverkning av dissolvingmassa finns upptagna i tabell 4.1 skulle man kunna dra slutsatsen att denna produktionsprocess också finns representerad i figur 4.34. Detta skulle, tvärt emot vad bolaget anför, tala för att det funnits underlag även för natriumbaserade bruk och att halterna från dessa inte markant avviker från övriga sulfitmässabruk. Naturvårdsverket noterar dock att Domsjö Fabriker inte finns bland de angivna bruket i figuren. Naturvårdsverket drar slutsatsen att Domsjö Fabriker inte har skickat in uppgifter om stoftutsläpp vid den datainsamling som gjordes vid framtagandet av BREF-dokumentet. BAT-slutsatserna bygger på de data och det underlag som företagen inom branschen redovisar till EIPPCB⁴. Detta underlag granskas av EIPPCB, medlemsstater och branschorganisationer och undantag kan då göras för speciella processer, så som i detta fall gjorts för

¹ Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Production of Pulp, Paper and Board; JRC Science and Policy Reports; 2015.

² BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, 2014/687/EU, BAT 37, tabell 15.

³ Fotnot 2 till tabell 15.

⁴ European IPPC Bureau

ammoniumbaserade sulfitmassabruk. Att i efterhand göra generella undantag för en viss process är knappast i linje med hur BAT-slutsatser är tänkta att tas fram.

2.2. Tekniska svårigheter för stoftavskiljning

I den till bolagets yttrande bilagda promemorian, aktbilaga 52, redogörs för kemiska processer vid återvinningen av sulfitlut, de föreningar som bildas och anledningen till varför en natriumbaserad sulfitprocess skulle innebära större svårigheter att avskilja stoft än vid användning av magnesium som motjon.

De uppgifter som presenteras i promemorian utgör underlag för bedömningen om det finns skäl för dispens med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper, vilket Naturvårdsverket tidigare har efterlyst i målet. Det är för Naturvårdsverket svårt att säkert bedöma de kemiskt-tekniska processer som redogörs för men generellt bedömer Naturvårdsverket att de resonemang som förs är trovärdiga. Naturvårdsverket drar i detta läge slutsatsen att det finns tillräckliga skäl för en tidsbegränsad dispens, under vilken frågan närmare kan utredas.

Enligt Naturvårdsverkets uppfattning är det dock en brist att de angivna svårigheterna inte framförts av branschen i det omfattande arbete som gjordes vid framtagandet av BREF-dokumentet och BAT-slutsatserna, i vilket branschen var delaktig.

2.3. Nivåer för begränsningsvärden under tid för dispens

Bolaget har nu redovisat ytterligare mätningar för lutpanna 8 och lutpanna 9, gjorda vid de nya mätplatser som uppförts. Naturvårdsverket har beräknat att medelvärdet för de sju mätningar som gjorts på lutpanna 8 under 2019 är 106 mg/Nm³ tg, 5 % syre. För lutpanna 9 erhålls för de sex mätningar som gjorts ett medelvärde på 61 mg/Nm³ tg, 5 % syre. Eftersom de bägge lutpannorna inte har något tekniskt samband som gör att de påverkar varandras utsläpp bör bedömningen av vad som är tekniskt möjligt och rimligt göras separat för respektive panna. Frågan om hur BAT-AEL ska tillämpas då det finns mer än en förbränningsenhet av samma slag har utvecklats i Naturvårdsverkets vägledning om BAT-slutsatserna.⁵ Texten i vägledningen är införd i avsnittet om produktion av sulfatmassa, eftersom det är betydligt vanligare vid sulfatmassabruk med flera förbränningsenheter, men gäller på motsvarande sätt vid produktion av sulfitmassa.

Naturvårdsverket har tidigare anfört att som begränsningsvärden under tiden för dispens bör gälla 120 mg/Nm³ tg för lutpanna 8 och 70 mg/Nm³ för lutpanna 9, angivna vid 5 % syre och som årsmedelvärden. Naturvårdsverket anser att de ytterligare mätningar som bolaget redovisar ger stöd för att dessa nivåer är rimliga.

⁵ Vägledning om BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, avsnitt 19.2.5; 2018-06-26. <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/industriutslappsdirektivet/bat-slutsatser-bref-dokument/vagledning-bref-bat-20180626.pdf>

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Karin Dunér.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit miljöjurist Caroline Appelberg och teknisk handläggare Olof Åkesson, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Olof Åkesson

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

Domsjö Fabriker AB, genom advokaterna [REDACTED]

[REDACTED]
Länsstyrelsen i Västernorrlands län